

## 2. BOŽÍ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDEK

---

*Všechno prověřujte; dobrého se držte.*

- 1. Tesaloničanům 5:21, *Nová Bible kralická*.

*Drazí a milovaní přátelé, nevěřte vždy všemu, co uslyšíte, jenom proto, že někdo vám bude říkat, že je to poselství od Boha: ověřte si to a pak uvidíte, zda je to opravdu od Něj.*

- 1. Jana 4:1, *The Living Bible*.

VÝZNAMNÝ britský badatel 18. století, který byl zároveň náboženským představitelem známým svojí láskou k občanské a církevní svobodě, prohlásil s neobyčejným důrazem:

Váha autority je největším a nejnesmiřitelnějším nepřítelem pravdy a uvažování, kterou tento svět jenom může poskytnout. Všechny jeho ostatní zbraně, ke kterým patří sofistika, nádech hodnověrnosti, umění klamat nebo vychytralé přesvědčování, kterými vládne šikovný debatér, mohou být odhaleny a použity ve prospěch té samé pravdy, jež jimi má být potřena; ale proti váze autority není obrany.<sup>1</sup>

Pokud je autorita neboli pověření z vyššího zdroje opravdu odvěkým nepřítelem pravdy, pak je také odvěkým nepřítelem svobody, protože pravda je primárním zdrojem svobody, pravda je to, co „nás činí svobodnými“.<sup>2</sup> Když je omyl donucen čelit pravdě v rovnocenném souboji, pak vděčně nachází svoji oblíbenou zbraň a pevné útočiště v použití váhy „autority neboli pověření z vyššího zdroje“. Je proto dobré si stále připomínat, že takzvaný vyšší zdroj je mnohdy pouhým synonymem pro omyl samotný.

Je známou skutečností, že zvláště pro ty, kdo přijmou pozemskou církevní autoritu jako směrdatnou, je poměrně snadné odmítnout cokoli, co je v rozporu s touto autoritou. Nezáleží přitom na síle biblických textů, na přesvědčivosti logických argumentů, na důkazech samotných – vše se dříve nebo později zamítá s odvoláním na zvláštní pověření dané náboženské autority, která je v očích svedeného jediným měřítkem pravdy. Ve skutečnosti velká většina svědků Jehovových zamítne všechny důkazy a svědectví z Písma ještě dříve, než je vyslechne – protože jejich vedení rozhodlo, že je mají odmítnout. Ti, kdo se takovému vedení podřizují, jsou oloupeni o svobodu vlastního rozhodnutí, zda je daná informace pravdivá nebo mylná, užitečná nebo škodlivá.

Samozřejmě že výše uvedené platí nejenom pro svědky, ale pro každého, kdo dovolí, aby se pozemská církevní autorita pro něj stala konečným arbitrem správného nebo špatného. Pokud je jeho volbou to, že nechá tuto vyšší moc, aby za něj myslela, mluvila a rozhodovala, pak pro něj pochopitelně žádný argument, který neodpovídá dokazování této autority, není důležitý, protože „proti váze autority není obrany“. Je přitom typické, že zástupci Boha na

<sup>1</sup> Biskup Benjamin Hoadley, citovaný v *McClintockově & Strongově Cyclopedii biblické, teologické a náboženské literatury*, sv. I, strany 553, 554.

<sup>2</sup> Jan 8:32.

zemi nemusí druhým zdůvodňovat, proč něco zamítají nebo naopak přijímají, nebo vyvracet nějaké argumenty. Buď odsoudí, nebo posvěť. To je základní problém, tak jej já osobně vnímám, a dokud člověk toto nepochopí, jenom stěží vůbec něco pochopí. Alespoň tak tomu bylo v mém případě.

Lidé si nemohou osobovat větší nárok na autoritu, než když sami o sobě prohlašují, že mluví z Božího pověření. Jedině, že by o sobě tvrdili, že mluví nejenom z Božího pověření, ale že to nikdo jiný kromě nich nedělá, *a že oni jsou jediní, koho Bůh používá, aby lidstvu sdělil svou vůli*. Pokud by vůbec existoval člověk nebo skupina lidí, kteří by tímto vesmírným úkolem byli pověřeni, pak bychom předpokládali, že samotná podstata tohoto úkolu naplní jeho nedokonalého a hříšného nositele pokorou a bázní.

Uvedme odpovídající znázornění a řekněme, že nějaký král by vyslal svého otroka, aby druhým oznámil svou vůli. Tento otrok by se ale zhlédl ve své vlastní důležitosti, usoudil by, že pokora je věcí minulosti, a začal by ke královu poselství dodávat svoje vlastní dodatky. Zároveň by ovšem trval na tom, aby bez výjimky všichni, kdo ho uslyší, v dobré víře přijali jím upravenou královskou zvěst. A každý, kdo by se ho náhodu odvážil zeptat na něco z jeho vlastní zvěsti, by upadl v nemilost a byl by propříště poučen, že o slovu královského posla nikdo nikdy nepochybuje.

Naopak, skutečně pokorný posel se úzkostlivě vyvaruje jakékoliv odchylky od králových slov. Pokud se od něj požaduje důkaz nebo ověření jeho slov, nerozzlobí se ani nebude kritizovat ty, kdo se rozhodnou prověřit, že byla zpráva předána přesně, bez příkras nebo změn.

Společnost Strážná věž opakovaně prohlašuje, že to, co nechává zaznít, rozhoduje o životě a smrti posluchačů. Tato organizace nijak neskrývá, že je vyvolená Bohem, svrchovaným vládcem vesmíru, že její poselství je Jeho poselstvím celému lidstvu, a že bude zničen každý, kdo tomuto poselství nenaslouchá. Dlužno dodat, že i jiná náboženství zauímají podobnou pozici.

Tak závažné poselství by nemělo být přijato bez podrobnějšího zkoumání. Když o tom přemýšlíme, toto tvrzení je tak omračující, že jeho přijetí vyžaduje hodně opatrnosti. A nejedná se tady jen o lidský faktor. Samotná úcta k Bohu vyžaduje, abychom se ujistili, že hlásaná zvěst má jeho schválení, a že nebyla nijak upravená nebo rozšířena. Vskutku, čím více si vážíme Boha, tím více o takovém závažném poselství budeme přemýšlet.

Mohl bych bez váhání dosvědčit, že Společnost Strážná věž považuje sebe sama za jediný pravý Boží sdělovací prostředek na zemi. Z jejího pohledu není nejmenších pochyb o tom, že kdo odmítá její poselství, odmítá poselství Boží. Soudní proces, který se odehrál ve Skotsku v roce 1954, dokumentuje, co se podle této organizace stane těm lidem, kteří odmítnou to, co se právě hlásá. Tento soudní spor, známý jako Walshův spor, řešil otázku, zda jednomu z takzvaných předsedajících dozorců Společnosti ve Skotsku může být přidělen titul oficiálního církevního představitele. Od svého strýce (pozdějšího prezidenta Společnosti), jsem v minulosti často slýchal o tomto procesu, ale až teprve potom, co jsem na vlastní oči mohl studovat soudní zápis, jsem si dokázal plně uvědomit, jakých dalších otázek se spor dotýkal.

S povolením skotských úřadů si v následujících řádcích dovoluji uveřejnit záznam ze soudního jednání.<sup>3</sup> Fred Franz, o němž jsem se zmínil, byl v té době zastupujícím prezidentem Společnosti, a je uveden jako první svědek. Níže uvedený soudní záznam je jeho vlastní výpověď. Podtržený text je mnou provedené zvýraznění. V původním záznamu text

<sup>3</sup> Pravopisné chyby, které se občas v přepisu (v originále) vyskytují, vznikly při soudním zápisu.

podtržen nebyl. (Písmeno „D“ je místo slova „dotaz“, a písmeno „O“ je místo slova „odpověď“.)

D: Kromě časopisů, které vycházejí v pravidelných intervalech, vydáváte také čas od času krátká teologická pojednání a knihy?

O: Ano.

D: Rozumím tomu správně tak, že v těchto publikacích vyjadřujete své nauky?

O: Ano.

D: Tyto nauky jsou závazné pro členy vaší Společnosti?

O: Ano.

D: Pro upřesnění: Je přijetí těchto nauk pro vaše členy dobrovolné, nebo je jejich přijetí nutností pro ty, kdo chtějí zůstat členy vaší Společnosti?

O: Je to nutností.

Podle tohoto přísedního svědectví Freda Franze, představitele Společnosti svědků Jehovových, nikdo, kdo chce zůstat svědkem Jehovovým, nemá jinou možnost, neboli, vyjádřeno jinými slovy, nezbyvá mu nic jiného, než se ztotožnit se všemi výroky publikovanými touto společností. Jejich přijetí je striktně vyžadováno. Důsledky tohoto přístupu jsou rozvedeny v následujícím úseku svědectví:

D: Očekáváte tedy, že na základě vašeho učení bude na zemi existovat zcela nové společenské uspořádání.

O: Ano. Na obnovené zemi bude společnost nového světa ovládaná novými nebesy, protože stará země a stará nebesa pominou v Armagedonu.

D: Tito obyvatelé nové země, to budou výlučně svědkové Jehovovi?

O: Na začátku půjde výlučně o svědky Jehovovy. Členové pomazaného ostatku očekávají, že přežijí Armagedon společně s velkým zástupem jiných ovce. Pomazaný ostatek bude po Armagedonu na zemi dočasně, než ve věrnosti dovrší pozemský běh a zemře, ale jiné ovce, budou-li poslušné Boží vůli, budou na zemi žít věčně.

Pozitivní reakce na poselství svědků je tedy otázkou života a smrti, protože ti, kteří přežijí Armagedon, budou sestávat „výlučně ze svědků Jehovových“. Co se ale stane, když nějaký člen sboru odmítne na základě svého svědomí určitou část učení organizace, protože bude přesvědčen, že toto učení postrádá zdravý biblický základ, a bude následně vyloučen? Jaké je oficiální učení Společnosti ohledně vyloučených osob, které se nevrátí zpět k organizaci? Přísežné svědectví dále pokračuje:

D: Když se to zdá být nutné, dochází k nějakým disciplinárním opatřením?

O: Ano, dochází.

D: Nebudu zacházet do velkých podrobností, ale přesto se zeptám: Jsou některé přestupky tak velké, že dojde k vyloučení bez možnosti návratu?

O: Ano. Exkomunikace může nakonec vést ke zničení vyloučeného; pokud dotyčný nezmění své jednání, a bude žít mimo naši organizaci, pak pro něj není žádná naděje na život v novém

## 20 Hledání křesťanské svobody

světě, a pokud někdo svým jednáním hřeší proti svatému Duchu, pak neexistuje možnost návratu.

Právní zástupce britské vlády později uvedl určité nauky, které mezitím organizace Strážná věž zavrhl, a mezi jinými doložil i zcela konkrétní výpočty časových období. Pak se zeptal, co se dělo s někým, kdo narozdíl od Společnosti tvrdil, že se jedná o omyl, a mylnou nauku odmítl přijmout? Jaký byl postoj organizace k takovému jedinci? Dočteme se o tom v následující pasáži:

D: Není tomu tak, že pastor Russell počítal s rokem 1874?

O: Ne.

D: Není tomu tak, že stanovil datum před rokem 1914?

O: Ano.

D: Jaké datum určil?

O: Určil, že konec časů pohanů bude v roce 1914.

D: A není-liž pravda, že pro něj rok 1874 představoval důležité datum?

O: Chápali jsme to tak, že rok 1874 byl rokem Ježíšova duchovního příchodu.

D: Říkáte, „chápali jsme to tak“?

O: Tak to říkám.

D: Přijetí tohoto učení bylo vyžadováno všemi svědky Jehovovými?

O: Ano.

D: Ale už to neučíte, že ne?

O: Ne.

D: Pastor Russell založil tuto nauku na výkladu Daniela, pravda?

O: Částečně.

D: A zejména Daniel, kapitola 7, verš 7 a Daniel, kapitola 12, verš 12?

O: Daniel 7:7 a Daniel 12:12. Co jste říkal, že založil na těchto verších?

D: Rok 1874 jako klíčové datum a datum druhého příchodu Krista?

O: Ne.

D: Co jste to tedy vlastně říkal o tomto datu. Asi jsem vás správně nepochopil.

O: Nezaložil rok 1874 na těchto verších z Daniele.

D: Založil ho na těchto verších a na názoru, že Rakousko-Německá říše začala existovat v roce 539?

O: Ano. Rok 539 bylo datum, které použil ve svých výpočtech. Ale rok 1874 na tom nebyl založen.

D: Ale byl to výpočet, který dnes již výbor ředitelů Společnosti neuznává?

O: To je pravda.

D: Takže mám pravdu, chtěl bych se jenom ujistit, vymezit přesněji tu pozici; bylo to naprosto závazné pro svědky přijmout tento chybný výpočet?

O: Ano.

.....

D: Takže to, co je dnes Společností publikováno jako pravda, se může za pár let změnit a být označeno jako omyl?

O: To se uvidí.

D: A mezitím, jak dříve tak nyní, všichni svědkové Jehovovi budou lpět na omylu?

O: Je možné, že budou lpět na nesprávném uplatnění Písma.

D: Na omylu?

O: Na omylu.

Posléze opět přišla na řadu otázka, jak velká je autorita, která je přisuzována publikacím Společnosti Strážná věž. Zástupce prezidenta v jedné chvíli uvedl, že „nikdo není nucen (výklad) přijmout“, ale jak z jeho přísedného prohlášení dále uvidíme, nakonec se opět vrátil k původnímu svědectví:

O: Když někdo chce být jmenován služebním sboru, musí dobře porozumět obsahu těchto knih.

D: Ale co křest, neznamena křest, že dotyčný je jím jmenován služebním?

O: Ano.

D: Tudíž než je pokřtěn, dotyčný musí znát tyto knihy?

O: Musí rozumět Božím předsevzetím tak, jak jsou vysvětlena v těchto knihách.

D: Vysvětlena v těchto knihách, myslíte, vysvětlena jako výklad Bible?

O: Tyto knihy vykládají celé Písmo.

D: Myslíte to tak, že jsou závazným výkladem?

O: Předkládají Bibli nebo názory, které jsou v ní, a čtenář zkoumá ty názory a pak je porovnává s Bibli, zda v ní nalézají oporu.

D: Co že čtenář dělá?

O: Zkoumá ty názory, zda nalézají oporu v Bibli. Jak to prohlásil apoštol: „Přesvědčujte se o všem. Dobrého se držte.“

D: Rozumím tomu tak, a prosím opravte mě, pokud se mýlím, že svědek Jehovův musí přijmout jako pravdu Písmo a jeho výklad, tak jak je uveden v knihách, o nichž jsem se zmínil?

O: Ale on k tomu není nijak nucen, má křesťanské právo zkoumat Písmo a potvrdit si, že výklad mu odpovídá.

D: Ale jestliže dospěje k tomu, že Písmo nepodporuje výklad, nebo výklad nepodporuje Písmo, jaké má možnosti?

O: Biblický text je tam uveden, aby podpořil ten výklad. Proto tam je.

D: Ale co má dělat ten, kdo si myslí, že si Písmo a výklad v těch knihách navzájem odporují?

O: Takového člověka byste mi nejdříve musel ukázat, a pak bych vám mohl odpovědět, pak bych vám odpověděl.

D: Chcete tím naznačit, že jednotlivec má právo číst ty knihy a Bibli a utvořit si vlastní názor, svůj vlastní výklad svatých Písem?

O: Když ...

D: Odpověděl byste prosím ano nebo ne a potom svoji odpověď upřesnil?

O: Ne. Nemá /to právo/. Chcete upřesnění hned?

D: Ano, prosím.

O: Biblický text je uveden pro podporu výkladu, a tak když si čtenář vyhledá ten text a ověří si jeho výklad, tak se mu objasní celkový biblický pohled, biblické porozumění, právě jak je to uvedeno ve Skutcích 17:11, že Berojané byli ušlechtlejší

## 22 Hledání křesťanské svobody

než lidé v Tesalonice, protože obdrželi slovo s větší dychtivostí a denně zkoumali Písmo, zda tomu tak je.

D: Svědkoví nezbývá než přijmout jako závazné, co je publikováno ve Strážné věži nebo v Informátorovi nebo v Probudte se! včetně veškerých pokynů, které jsou mu v těchto publikacích určeny, není-liž pravda?

O: Musí to přijmout.

.....

D: Jestliže se někdo na světě nachází v situaci, že má pouze Bibli a nemá přístup k traktátům a publikacím vaší Společnosti, má nějakou naději na záchranu?

O: Tak je závislý na své Bibli.

D: Bude si ji moci vyložit správně?

O: Ne.

D: Nechci si s vámi začít vyměňovat biblické texty, ale neřekl Ježíš, že „Žádný, kdo ve mě věří, nezemře, a ten, kdo ve mě věří, vůbec nikdy nezemře?“

O: Ano.

Z výpovědi tohoto svědka je patrné, že poselství, které Boží sdělovací prostředek ve *Strážné věži* oznamuje, je v tomto 20. století jediným možným způsobem, kterým lidé na zemi mohou získat biblické poznání. Pokud jej někdo v tomto znění nepřijme, přivolá na sebe Boží hněv a jistou smrt.

Zatím jsme se ale seznámili se svědectvím pouze jednoho muže, Freda Franze, zastupujícího prezidenta Společnosti. K soudu do Skotska se dostavili další dva vrcholní představitelé z ústředí organizace. Odpovídala jejich prohlášení výrokům Freda Franze? Jedním z těchto představitelů byl právní zástupce Společnosti Hayden C. Covington. Níže uvádím ze zápisu, jak vypovídal.

D: V náboženských otázkách je životně důležité mluvit pravdu, souhlasíte?

O: S tím mohu jenom souhlasit.

D: Podle vás, řekl byste, že ve výkladu nauk čas od času může dojít ke změnám?

O: O tom není sporu. Jak tomu my rozumíme, ke změnám ve výkladu Bible bude docházet. Jak se proroctví naplňují, náš pohled se upřesňuje.

D: Ohlašovali jste, promiňte mi ten výraz, falešné proroctví?

O: My jsme - ne, nemyslím, že bychom ohlašovali falešné proroctví, ale řekl bych, že některá naše prohlášení byla nepřesná, tak bych je nazval, chybná.

D: V současné situaci na světě, není snad životně důležité vykládat na základě faktů, kdy nastal Kristův druhý příchod?

O: To je pravda, a my vždy usilujeme o to, abychom pravdu znali předtím, než ji vyřkneme. Vycházíme z nejlepších informací, které máme k dispozici, ale nemůžeme čekat, až budeme dokonalí; kdybychom na to čekali, nikdy bychom nic neřekli.

D: O tom bych chtěl mluvit trochu více. Hlásali jste jako skutečnost, které musí věřit každý svědek Jehovův, že Pánův druhý příchod nastal v roce 1874?

O: To mi není známo. O tom nic nevím.

D: Slyšel jste, co prohlásil pan Franz?

O: Víím, co přísežně prohlásil, ale o tom, co říkal, já nic nevím, myslím o té tématice, takže se k tomu mohu vyjádřit asi jako vy, z toho, co jsem slyšel, že on říkal.

D: Mohl byste mě z toho vynechat?

O: To je můj zdroj informací, co jsem slyšel u soudu.

D: Studoval jste literaturu vašeho hnutí?

O: Ano, ale ne všechnu. Nestudoval jsem sedm svazků „*Studií Písem*“ a nestudoval jsem ten námět, o kterém nyní mluvíte, rok 1874. O tom mnoho nevím.

D: Berte to tak, že já vám říkám, že vaše Společnost autoritativně prohlašovala, že ke Kristovu druhému příchodu došlo v roce 1874.

O: I když vezmu ten předpoklad jako skutečnost, pořád je to hypotetické prohlášení.

D: Nicméně bylo to ohlašování falešného proroctví, nebo ne?

O: To bylo ohlašování falešného proroctví, bylo to nesprávné prohlášení, bylo to chybné prohlášení ohledně naplnění proroctví, které bylo falešné neboli chybné.

D: A všichni svědkové Jehovovi tomu museli věřit?

O: Ano, protože je třeba, abyste pochopil, že mezi námi musí být jednota, nemůžeme si dovolit nebýt jednotní, aby se množství lidí vydalo různými směry, armáda má pochodovat v zákrytu.

D: Vy ale nevěříte ve světské armády, ne?

O: Věříme v křesťanskou armádu Boží.

D: Věříte ve světské armády?

O: Nemáme, co k tomu dodat, nekážeme proti armádám, jenom říkáme, že armády stejně jako národy světa jsou částí Satanovy organizace, a proto do nich odmítáme vstoupit, nekážeme proti válkám, pouze uplatňujeme naše právo být z toho vyjmuti, to je všechno.

D: Chtěl bych se vrátit zpět k tématu. Ohlašovalo se falešné proroctví?

O: S tím souhlasím.

D: A muselo to být přijato všemi svědky Jehovovými?

O: Ano, muselo.

D: Pokud by nějaký svědek Jehovův zastával názor, že je to falešné proroctví, a v tom smyslu se vyjadřoval, pak by byl vyloučen?

O: Ano. Kdyby o tom pořád mluvil a pořád by dělal problémy. Protože když celá organizace věří jedné věci, i když je to omyl, a někdo začne myslet samostatně, a své názory druhým vysvětluje, dochází k nejednotě a nepokojům, pryč je soulad, pryč je pochodování. Když má dojít ke změně, měla by přijít ze správného zdroje, od hlavy organizace, vedoucího sboru, nikoli zespoda nahoru, protože pak by si každý mohl myslet své a organizace by se rozložila a vydala by se tisíci různými směry. Naším cílem je jednota.

D: Jednota za každou cenu?

O: Jednota za každou cenu, protože věříme a jsme si jisti, že Jehova Bůh používá naší organizaci, vedoucí sbor naší organizace, aby ji řídil, ačkoli čas od času dochází k chybám.

D: Myslíte jednotu založenou na vynuceném přijetí falešného proroctví?

O: Připouštím, že tomu tak je.

D: A ten člověk, který, jak říkáte, by vyjádřil svůj názor, že to proroctví je falešné a byl by vyloučen, ten, pokud by byl pokřtěný, by porušil smlouvu s Bohem?

O: Přesně tak.

D: A jak jste včera jednoznačně prohlásil, byl by hoden smrti?

O: Myslím ...

D: Mohl byste prosím říci ano nebo ne?

O: Bez váhání říkám ano.

D: A tomu říkáte náboženství?

O: To je nepochybně náboženství.

D: A tomu říkáte křesťanství?

O: Tomu říkám křesťanství.

.....

D: Ve spojení s omyly jste byl docela podrobně dotazován na rozdíly v autoritativním výkladu Bible, ke kterým docházelo v průběhu let uplynulých od založení Společnosti, a myslím, že jste souhlasil s tím, že se výklad různil?

O: Ano.

D: Také jste docela upřímně souhlasil s tím, že lidé, kteří v jakékoli dané době nejsou připraveni přijmout autoritativní výklad, musí počítat s vyloučením ze Společnosti, a nést všechny duchovní následky, které to pro ně znamená?

O: Ano, řekl jsem to, a říkám to znovu.

Podle tohoto představitele Společnosti jednota vyžaduje, aby křesťan přijal jako pravdivé to, co jemu z Božího slova vychází jako lež. Je mu málo platné, co z Bible pochopí, protože o tom nesmí mluvit, jestliže to nesouhlasí se závazným učením organizace. Nestačí, že jemu, na základě Božího vlastního slova, ta věc může být zcela jasná. Musí čekat, protože „když má dojít ke změně, měla by přijít ze správného zdroje, od hlavy organizace, vedoucího sboru, nikoli zespoda nahoru“. Bez ohledu na to, co čte v Bibli, musí čekat na „správný zdroj“, to jest vedoucí sbor, aby se dozvěděl, co je přijatelné pro jeho víru a o čem může mluvit.

Jaké pro takový pozoruhodný požadavek nacházíme ospravedlnění? „Jednota musí být za každou cenu“, i kdyby měla být založena na „vynuceném přijetí falešného proroctví“. Pokud se tím někdo nebude řídit, zasluhuje vyloučení a je „hoden smrti“. De facto i kdyby četl zapsaná Pánova *vlastní slova*, nemůže je přijmout nebo podle nich jednat, pokud mu ten, kdo se *prohlašuje být Pánovým „otrokem“*, říká něco jiného. Takový je organizační rámec, který je prosazován, a se kterým jsme jasně a srozumitelně seznámeni.

Během procesu byl předvolán ještě jeden svědek, Garry Suiter, tajemník a pokladník ústředí, který svědčil následujícím způsobem:

D: Jaké je v tomto ohledu postavení služebníka Společnosti?

O: Musí odpovídat požadavkům, o kterých předtím byla řeč, musí být zralý, s pochopením, s duchovním porozuměním a mít schopnost vycházet se sborem. Jak bylo zmíněno, musí projít školou teokratické služby, být na čele ve službě dveře ode dveří, musí umět vyučovat a splňovat další požadavky Bible. Chápejte, lidé nemohou stanovit požadavky, které nejsou v Písmu.

D: Mluvíte v širokých termínech. Ale když na to přijde, v praxi je naprosto nezbytné, aby prošel školou teokratické služby?

O: Ano.

D: A tam je knihovna.

O: Ano.

D: Očekává se od takového služebníka, že se podrobně seznámí s publikacemi Společnosti?

O: To se jistě očekává.

D: A může podle názoru svědků Jehovových opravdu dospět k porozumění Písma, aniž by tyto publikace znal?

O: Ne.

D: Jedině když si přečte ty publikace, pak může mít správné porozumění?

O: Jedině tehdy.

D: Nezdá se vám to domýšlivé?

O: Ne.

D: Byl jste přítomen, když se zde mluvilo o roce 1874 jako o chybném učení a špatném datu, a roce 1925 jako o chybném datu. Bylo od všech svědků Jehovových vzhledem k těmto dvěma datům v době, kdy byla propagována, vyžadováno jejich bezvýhradné, absolutní přijetí, ano, jako absolutní přijetí Pravdy?

O: To je pravda.

D: Souhlasíte, že to bylo přijímání omylu?

O: Ne zcela. Data sama o sobě byla falešná, ale je třeba vidět celkový dopad. Po celou dobu působení svědků Jehovových od založení Společnosti, Pensylvánské akciové společnosti, dochází k neustálému obrácení srdcí a myslí lidí k Božímu slovu a jeho spravedlivým nařízením a tito lidé dostávají duchovní sílu, aby se zastávali toho, o čem ví, že je to správné, aby vyvyšovali Jehovovo jméno a aby oznamovali Království. Nelze vůbec srovnávat nějaké zanedbatelné detaily, které byly opraveny, s důležitostí hlavní věci, kterou je uctívání Jehovy Boha. V průběhu těchto let bylo toto uctívání vštípeno do myslí svědků Jehovových a nespočetných dalších lidí.

Tajemník a pokladník tvrdil, že „lidé nemohou stanovit požadavky, které nejsou v Písmu“. Přesto, jak uvádí jeho vlastní přísežné prohlášení i přísežná prohlášení dvou předcházejících úředníků Společnosti, „člověk může dospět k přesnému poznání Písma jedině studiem publikací Společnosti Strážná věž“. A přestože to bylo falešné proroctví, které bylo předkládáno, bylo jeho „bezpodmínečné přijetí jako Pravdy uloženo všem svědkům Jehovovým v té době“. O tomto postupu se dovídáme, že tak to má být, tak je to správné!<sup>4</sup> Tajemník-pokladník prohlašuje, že „je třeba vidět celkový dopad“. I když organizace hlásala omyly, bylo to v „zanedbatelných detailech“, a proto by měla být posuzována shovívavě – vždyť „důležitá hlavní věc, kterou je uctívání Jehovy Boha“, byla přece podstatnou součástí vzkazu. A není fér klást podstatné s nepodstatným na jednu úroveň. „Nelze to vůbec srovnávat“, jak to vyjádřil tajemník-pokladník.

To je v určitém smyslu pravda. Bohužel svědectví všech tří mužů ukazuje, že zatímco pro sebe organizace od ostatních požaduje takovou toleranci a vyrovnané rozlišování mezi fakty, bez rozpaků totéž upírá druhým. Zatímco požaduje toleranci ode všech, neposkytuje ji

---

<sup>4</sup> Vzhledem k prohlášením týkajícím se let 1874 a 1925, zmiňovaným ve svědectví u soudu viz kniha *Krise svědomí*, strany 143-152, 159-162, 172-195.

svým členům, kteří mají námitky proti omylnému učení, které nemohou přijmout. Pro ně má jediný vzkaz: vyloučení a v biblickém smyslu odříznutí rovnající se smrti. To platí i v případě, že jednotlivci stále přijímají všechny ostatní hlavní body učení, nebo že stále upřímně a vroucně „uctívají Jehovu Boha“. Všichni totiž musí bezvýhradně přijímat *všechno*, se vším všudy, jak jim to zástupci Boží zrovna předkládají, včetně omylů. Alternativa rovná se vyloučení. Pokud organizace zveřejní omyly, mluví o nich jako o „nepodstatných“. Paradoxně ovšem *když někdo tytéž nepodstatné omyly nemůže přijmout nebo proti nim uvádí námitky*, stávají se najednou nesmírně závažnými, a jejich trvalé odmítání je dostatečným důvodem k exkomunikaci.

Tato neobvyklá logika by chtěla naznačit, že Bůh je velmi rozezlen na každého, kdo váhá v přijímání omylů, jež samozvaný posel hlásá v Božím jménu, a že Bůh naopak nenachází žádné potěšení v člověku, který trvá na tom, že bude „zkoušet vše, a pak se držet toho správného a pravdivého, co skutečně přišlo nebo přichází od Boha“. Nota bene když dojde k vyloučení jménem organizace, Bůh neuzná dotyčného za hodného života. Ačkoli se to zdá neuvěřitelné, muži, kteří v tomto smyslu místopřísežně svědčili, nevidí v dané věci žádný rozpor.

Bylo by dobré si připomenout zásadu, která je vyjádřena v knize Přísloví. Tam čteme: „Dvojí druh závaží je pro Jehovu něčím odporným, a podvodné váhy nejsou dobré.“<sup>5</sup> Zdá se pravděpodobné, že jestliže Bůh přísně požaduje, aby při obchodních transakcích lidé nepoužívali dvojí váhy (podle toho, zda zrovna prodávají nebo kupují), že ještě mnohem přísněji bude vyžadovat, aby lidé nepoužívali jiné váhy pro sebe a jiné váhy pro druhé, když se jedná o prokazování obecné tolerance, nebo když jsou v sázce duchovní zájmy zúčastněných. Posel, který opravdu přišel od Boha, Ježíš Kristus, to vyjádřil takto: „Protože jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni; a míru, kterou odměřujete, odměří vám.“<sup>6</sup>

Při mnoha jiných příležitostech, nejenom při tomto uvedeném soudním případě, Společnost Strážná věž žádala po svědcích Jehovových, aby přehlédli její omyly, a přitom tvrdila, že tyto chyby byly více než vyváženy mnoha jinými, pozitivními faktory. Ale nikde nevidíme, že by tatáž Společnost uplatňovala stejné měřítko na ty, nad kterými má autoritu. Pokud mají tito jednotlivci odlišný názor, třeba právě v nepodstatné věci, nehledí se na jejich tvrzení jako na „pouhý lidský omyl“, který bude v průběhu času opraven, ale jako na příčinu k vyloučení. Skutečnost, že daný jednatel s odlišným názorem vede vzorný křesťanský život, se nijak nepočítá. Každý musí souhlasit s organizací ve všem. Výše uvedená Kristova slova jasně dokládají, že on s takovým nápadným porušováním zásad rozhodně nesouhlasí.

Soudní proces ve Skotsku a závažné sporné otázky, které se v něm řešily, nedávají prostor pro domněnku, že by příslušní úředníci Společnosti vyjadřovali jen svůj osobní pohled na věc. Navzdory tomu, že jejich cílem bylo použít proces pro ovlivnění toho, aby svědkové byli uznáni jako tradiční náboženství, a i proto mohli volit opatrnější slova, jejich organizace byla ukázána jako autoritářská a legalistická, kladoucí důraz na přísné dodržování příkazů. Dění, které se v organizaci od té doby odehrálo, toto hodnocení jenom potvrzuje. Potvrzuje to i moje vlastní zkušenost s vedoucím sborem.

Některé názory, které úředníci Společnosti během soudního stání vyslovili, nápadně připomínaly výroky vyjádřené pastorem Russellem o 45 let dříve, v pozdějších letech jeho prezidentství. První prezident Společnosti srovnával ve *Strážné věži* z 15. září 1910 hodnotu čtení Bible samotné s hodnotou čtení šesti svazků *Studii Písem*, které byly jeho dílem. Vyjádřil se takto:

Soudíme, že bychom projevovali značnou nevšímavost vůči Boží prozřetelnosti, kdybychom si nepovšimli směru, kterým se naše učení ubírá jako

<sup>5</sup> Přísloví 20:23.

<sup>6</sup> Matouš 7:2.

důsledek toho, že Pán nám v naší době poskytl něco, čemu kromě za dnů apoštolů nikdo jiný z lidí bez ohledu na jejich moudrost dosud neporozuměl. Každý ať ale o tom smýšlí sám za sebe, a podle toho ať se také chová.

O šesti svazcích *Studií Písem* se dá říci, že to je prakticky Bible uspořádaná podle námětů, s biblickými texty uvedenými na podporu látky, a proto nebude nijak nevhodné, když tyto svazky pojmenujeme Bible v uspořádaném stavu. Chceme tím vyjádřit, že tyto knihy nejsou jenom komentářem k Bibli, ale v podstatě jsou Biblií samotnou, protože byly psány ne s touhou uvést novou doktrínu na základě vlastního názoru nebo osobní moudrosti, ale ukázat látku zcela ve světle Božího slova. Proto se domníváme, že jejich četba je prospěšná a obsažená poučení jsou nezávadná a že je tento druh biblického studia hodný doporučení.

Dále shledáváme, že lidé ani nemohou rozpoznat božský plán věků, pokud studují jenom Bibli. Rovněž shledáváme, že pokud někdo přestane studovat jednotlivé svazky *Studií Písem* (ačkoli je snad mnohokrát přečetl, ačkoli se s nimi v minulosti důvěrně seznámil, ačkoli je kdysi používal třeba i deset let), odloží je a vrátí se jenom k Bibli, stane se mu, že i kdyby předtím deset let Bibli rozuměl, naše zkušenost ukazuje, že do dvou let bude zpět ve stejné temnotě, ze které vyšel. Na druhé straně, bude-li člověk číst Studie Písem včetně odkazů v nich uvedených, i kdyby nepřečetl ani stránku z Bible, bude za dva roky stále ve světle, protože bude mít světlo z Písma.

### „Všichni budou vyučováni Bohem“

Toto můžeme uzavřít tvrzením, že bychom pak nerozuměli ničemu jinému z Bible než tomu, co tam dosud bylo napsáno. Proto nechceme mít sklon mařit příliš mnoho času tím, co vidíme kolem sebe, že mnozí lidé čtou z Bible kapitolu za kapitolou a k ničemu jim to není. Tudy se nechceme vydat. Víme, že bychom vlastně Písmo vůbec nestudovali. Byla by to neplodná cesta, kterou se před námi ubírali mnozí, když si četli v Bibli. Řekněme proto, že tentýž nebeský Otec, který nás jako své děti provází k současnému poznání pravdy a k současnému porozumění, bude-li mít pro nás nějakou další užitečnou informaci, pak nám ji zjeví zase stejným způsobem jako dosud. Nevidíme tedy žádnou nutnost číst Nový zákon každý den a každý rok. Nepokládáme to za nezbytnou potřebu. Vidíme, že text, který říká, že „všichni budou vyučováni Bohem“, ve skutečnosti naznačuje to, že Bůh nás svým vlastním způsobem upozorní na určitý náhled na božskou pravdu, který bude zrovna představovat „pokrm v pravý čas pro domácnost víry“.

### „Studie Písem“ nejsou náhradou za Bibli

Neříkáme tím, že bychom měli chápat Studie Písem jako náhradu za Bibli. Studie Písem stále odkazují na Bibli, a jestliže o tom máte pochybnosti nebo jestliže vaše paměť selhává, osvěžte si ji a uvidíte, že všechny vaše myšlenky jsou v souladu s Bibli – nejenom v souladu se Studiemi Písem, ale v souladu s Bibli.

Můžeme k tomu ještě poznamenat, že velmi mnoho přátel v Pravdě se řídí podle pravidla denně přečíst dvanáct stránek Studií Písem. Nevíme o nikom, kdo takto jedná a ještě využívá i ostatních opatření milosti, která Pán poskytl (Úsvit, shromáždění svědectví, nedělní shromáždění, shromáždění poutníků, studia Berejských, Manna atd.), že by opustil pravdu. Naopak, víme ale o mnohých, kteří si myslí, že všechno již dávno věděli, zatímco nevěděli ani polovinu z toho, co si teď myslí, že znali, a tito lidé teď zapominají další polovinu a klopýtají a propadají se zpátky do tmy.

Ať si každý dělá, co chce. Když se mu líbí číst znovu a znovu kapitoly, kterým nerozumí ani on, ani ostatní, ať přitom doufá, že přijde na nějakou pravdu. To je jeho věc. Když si to přeje, ať v tom pokračuje. Má plné právo se rozhodnout, že chce strávit

tydny a roky tímto způsobem, ale je nanejvýš pravděpodobné, že i když náhodou něco objeví, stejně to bude špatně.

Neslyšel jsem mnoho o výše uvedených výrocích až do roku 1979. Tehdy během zasedání vedoucího sboru prezident Franz chtěl zdůraznit jednu myšlenku, a proto uvedl:

Pastor Russell říkal, že pokud by se někdo měl rozhodnout mezi Biblií, nebo knihou Společnosti, udělal by lépe, kdyby si vybral knihu Společnosti.

Už i v té době jsem si myslel, že snad není možné, abychom takové prohlášení vůbec opakovali, a dokonce mu přisuzovali nějakou váhu. Později, když jsem si tento výrok ve *Strážné věži* z roku 1910 vyhledal, jsem si říkal, že kdykoli organizace takový výrok opakuje, měla by se přitom pořádně stydět.

Není pochyb o tom, že zmíněná *Strážná věž* napsaná Russellem vyjadřovala myšlenku, že rozeznat Boží předsevzetí z Bible samostatně není možné. Kromě toho obsahovala tvrzení, které dokládala mnoha zkušenostmi, že každý, kdo přestane číst Russellovy *Studie Písem* a bude číst pouhou Bibli, do dvou let upadne do temnoty světa. A naopak. Každý, kdo na dva roky odloží Bibli, a bude číst *Studie Písem*, zůstane ve světle. Čtení Bible kapitolu za kapitolou nebylo pokládáno za nutné, zatímco denní čtení *Studií Písem* bylo chváleno jako využívání Pánových opatření. A jak jinak: než se na pozemské scéně objevily spisy prezidenta Strážné věže, nikdo na světě nemohl opravdu rozumět, o čem Bible je.

Stojí za povšimnutí, že Společnost Strážná věž dnes nejen že znovu nevydává žádnou Russellovu publikaci, ale dokonce ani žádnou nemá na skladě. Ale jeho názory z roku 1910 byly v podstatě opakovány úředníky Společnosti ve Skotsku v roce 1954 a znovu na zasedání vedoucího sboru v roce 1979. Rozpoznatelný rozdíl je v tom, že důraz se s uplynulými léty přesunul z jednotlivce na organizaci, přičemž zůstalo tvrzení, že literatura Společnosti Strážná věž je nezbytně nutným, doslova a do písmene nepostradatelným, požadavkem pro porozumění Bibli. Tento požadavek byl přitom dogmaticky rozšířen o výklad, podle kterého je přijetí nauk uvedených v literatuře, dokonce jednou z Božích podmínek pro získání života. A na rozdíl od doby C. T. Russella, nesouhlas nyní vede k odnětí pospolitosti.

Ještě o něco později, 17. listopadu 1979, kdy jsem odletěl na zónovou návštěvu západní Afriky, Fred Franz - tehdy již prezident Společnosti - vedl ranní biblickou diskusi pro rodinu v ústředí. Jeden z účastníků si dělal doslovné poznámky, a po mém návratu mi do nich ze zajímavosti dal nahlédnout:

Dnes zase někteří mluví o tom, že by se měla číst Bible, že bychom měli číst „jenom Bibli“. Církve křesťanstva doporučují totéž po staletí, a jenom se podívejte, k jakému zmatku to vede.

Stojí za to si připomenout, že dávno předtím, než jsme se stali Biblickou a traktátní Společností Strážná věž, byli jsme Traktátní společností Strážná věž.<sup>7</sup> Ve skutečnosti teprve relativně nedávno jsme začali vydávat Bible. Výlučným účelem naší existence jako Společnosti je oznamování Království zřízeného v roce 1914 a varování o pádu Velkého Babylóna. Naše poselství má *zvláštní* námět, který chceme sdělit.

Když na mě byla řada, abych tytéž ranní diskuse vedl já, často jsem vybízel k tomu, abychom Písmo četli více a zdůrazňoval jsem, že Bible je primárním zdrojem našeho poznání a konečnou autoritou pro všechny křesťany. Neměl jsem přitom pocit, že bych se tím stával nepřítelem organizace. Nikdy jsem nezapomněl na silné a nezapomenutelné myšlenky, které

<sup>7</sup> Původní název korporace zněl: Traktátní společnost Siónská strážná věž.

byly uvedeny ve *Strážné věži* v roce 1946.<sup>8</sup> Článek, ve kterém byly uvedeny, se jmenoval „Bůh budiž pravdivý“, a rozebíral tvrzení jak židovských, tak katolických autorit, že byly „po celou dobu trezorem veškeré pravdy“.

<sup>37</sup>Psané Boží Slovo nepotřebuje přidávání tradičních výkladů, které jsou osobními výklady jednotlivých lidí nebo celých organizací. Netvrdíme na základě naší zanedbatelné autority, že Bible postačuje sama o sobě. Uvádí to apoštol Pavel v inspirovaném dopise svému spolupracovníkovi Timoteovi: „Od dětství znáš svatá Písma, která tě poučují o záchraně skrze víru, která je v Ježíši Kristu. Bůh inspiroval celé Písmo, které je užitečné k vyučování, napravování, ukázněvání, k poučování ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl dokonalý, připravený pro každý dobrý skutek.“ (2. Tim. 3:15-17, *Douay*) Kdyby ústní tradice nábožensky založených lidí byly nutné k doplnění kánonu Bible, Pavel by nenapsal, že inspirovaná svatá Písma jsou dobrá do té míry, že mohou učinit Božího člověka *dokonalého* ve víře a oddanosti Bohu. Pokud by tomu tak bylo, Písma by byla nedostatečná a jejich vliv by ponechal Božího člověka v nedokonalosti. Ale Pavel měl na mysli Timoteův růst k dokonalému křesťanovi, když mu napsal, aby vynaložil veškeré úsilí při studiu Bible a zacházel s ní správně. Čteme: „Studuj pozorně, aby ses představil Bohu jako schválený, jako dělník, který se nemá za co stydět, který správně zachází se slovem pravdy.“ (2. Tim. 2:15, *Douay*) Všichni, kdo chtějí věrně sloužit Bohu jako Jeho svědkové, neudělají chybu, budou-li následovat tento pokyn.

### Ber v úvahu nejvyšší autority

<sup>38</sup>Ti, kdo vyvyšují církevní nebo organizační hierarchii, mají pro nás závěrečný a silný argument. Říkají:

„I kdybychom vůbec nebrali v úvahu církevní tradice a zůstali u Bible samotné, stejně by nebylo možné, aby si každý čtenář Biblí vykládal sám. Stejně bychom potřebovali viditelnou organizaci věrných, kteří by působili jako ‚stávající magisterium‘, neboli síla, která by druhé vyučovala, jak vykládat Písma, a na jejich základě by činila Boží vůli zřejmou. Stačí se podívat na různé skupiny protestantů, které vznikly proto, že si každý jednotlivec může vykládat Biblí po svém.“

K tomuto výše uvedenému argumentu můžeme říci jenom to, že množství protestantských sekt a kultů ani v nejmenším nesvědčí o tom, že by Bible měla nějaký rozdělující vliv na ty, kdo považují jenom ji za dostatečnou pro jejich víru. Bible není knihou, která by vedla k rozdělení. Je v souladu sama se sebou i s každou z knih v ní obsažených. Rozdělující silou mezi sektami křesťanstva je právě náboženská tradice, podle které se řídí. Biblická pravda je sjednocující silou. Ježíš Kristus se nejprve modlil: „Posvět' je pravdou, tvé slovo je pravda.“ A poté se ihned modlil, aby všichni, kdo se stanou věřícími, ať v jeho době, nebo v časech budoucích, se dokázali sjednotit, aby byli jedno, tak jako on a jeho nebeský Otec jsou jedno. (Jan 17:17-23) Čas k této jednotě nastal v naší době, protože my žijeme v čase konce tohoto světa. A svědkové Jehovovi, kteří vyšli ze všech různých náboženských organizací, **již jsou** jednotní, a jednotně slouží Bohu navzdory původním náboženským vlivům, které je rozdělovaly.

<sup>39</sup>Jak toho bylo dosaženo? Jak jsou rozpory plynoucí z osobního výkladu svatých Písem překonávány nebo odstraněny? Je to proto, že bychom byli závislí na viditelné pozemské organizaci nebo viditelném pozemském vůdci? Odpověď zní: Ne. Je to proto, že uznáváme Jehovu Boha a Ježíše Krista jako nejvyšší autority, před kterými se kvůli svědomí každá duše musí sklánět. (Římanům 13:1) Je to proto, že uznáváme Jehovu Boha jako jediného pravého a živého Boha, nejvyššího neboli

<sup>8</sup> Vydání z 1. listopadu 1946, strana 330.

svrchovaného Vládce, Ježíše Krista jako jeho pomazaného Krále a vyvoleného Služebníka, kterého Jehova jmenoval jako Vůdce a Velitele národů. (Izajáš 42:1; 55:3, 4; Matouš 12:18; Skutky 13:34) Je to dále proto, že uznáváme Jehovu jako živého, vždy přítomného Učitele jeho pozemské církve, a proto, že nás, „Boží církev“, vyučuje prostřednictvím Hlavy, Ježíše Krista. – Izajáš 54:13; Jan 6:45.

<sup>40</sup>Svědkové Jehovovi proto netvrdí, že jejich církev je náboženským, hierarchickým uspořádáním, jak to tvrdí různé náboženské autority, které si osobují právo na magisterium neboli učitelské oprávnění, které je ustanovuje k službě „Bohem jmenovaných správců a vykladačů Bible“. Jejich úřad by se rázem stal zbytečným, pokud by každý dostal možnost vykládat Bibli podle svého pochopení. Věřící lidé, kteří se neřídí touto tradiční hierarchií, spíše uznávají daleko vyšší autority, totiž Jehovu Boha a Ježíše Krista, a proto také uplatňují inspirované a neselhávající prohlášení apoštola k Timoteovi: „Abys věděl, jak se máš chovat v Božím domě, kterým je církev živého Boha, sloup a opora pravdy.“ – 1. Timoteovi 3:15, *Douay*.

Tato odpověď ve *Strážné věži* na argumenty týkající se nutnosti existence hierarchicky uspořádaných náboženských organizací na mě hluboce zapůsobila. Odpovídala na tři vznesené námitky:

1. Není možné, aby si každý čtenář Biblí vykládal sám.
2. Potřebujeme viditelnou organizaci věrných, kteří by působili jako „stávající magisterium“, neboli síla, která by druhé vyučovala.
3. Bible má rozdělující vliv na ty, kdo považují jenom ji za dostatečnou pro jejich víru.

Na každou z těchto námitek byla odpověď Strážné věže: To není pravda!

Bylo také zcela zřetelné, jak se Strážná věž vyjádřila k otázce jednoty a rozkolů. Jednoznačně uvedla, že rozpolcenosti se nevyhneme tím, že bychom se stali závislími na nějaké pozemské organizaci, ale tím, že nad sebou budeme uznávat Jehovu Boha a Ježíše Krista. Jasně a bez sebemenších pochyb jsme se dále dočetli, že svědkové Jehovovi

... netvrdí, že jejich církev je náboženským hierarchickým uspořádáním, jak to tvrdí různé náboženské autority, které si osobují právo na magisterský úřad neboli nadřazené postavení, které je ustanovuje k službě „Bohem jmenovaných správců a vykladačů Bible“.

Když jsem pročetl tyto zásady z roku 1946, souhlasil jsem s nimi z celého srdce a dodnes bych ze všech sil podporoval jakoukoli skupinu lidí, která by podle těchto zásad chtěla žít. Dlouho jsem si ostatně myslel, že v takové skupině žiji. Jistí lidé mě ale přesvědčili, že je to jinak. Byli to ti samí lidé, kteří kdysi vydali výše uvedené zásady.

Autorem článku „Bůh budiž pravdivý“ byl Fred Franz. Četli jsme v něm krásná, odvážná, otevřená prohlášení. Jak jsme ale viděli, všechna do jednoho byla popřena o pouhých osm let později ve Skotsku. Opětovně, krok za krokem, došlo k jejich dalšímu popření v řadě článků otištěných později ve Strážných věžích. Musel jsem ale strávit devět let ve vedoucím sboru, abych si hloubku tohoto zapření plně uvědomil. Ačkoli to určitě nebylo jejich cílem, členové vedoucího sboru mi svým jednáním v podstatě umožnili pochopit, že tyto vznešené zásady sice byly na papíře uvedeny, ale v praxi nikdy nebyly naplněny.

Dal jsem si tu práci, a snažil se najít, zda po roce 1946 bylo ještě někdy publikováno něco, co by se obsahem alespoň trochu blížilo odvážnému názoru na osobní svobodu křesťana, jež byla oslavována v těchto člancích. Moje pátrání bylo marné. Zeptáte se: Proč? Co mohlo způsobit takovou změnu, takovou dvojakost, v níž se organizace tak jednoznačně staví za určitý názor, aby jej za několik let zcela opustila a zaujala diametrálně odlišnou pozici? Pozici, ve které si činí stejné nároky na nábožensky vyžadovanou autoritu, kterou

předtím vzhledem k ostatním skupinám s takovou jasnožřivostí veřejně odsoudila jako důsledek „hierarchického přístupu“? Jak se vůbec může stát, že muži cele oddaní cestě zbožnosti, se najednou naprosto vědomě chápou církevní moci nad druhými, a přitom necítí prázdnotu potřebu své jednání spolukřesťanům vysvětlit, omluvit se jim nebo alespoň říci, že to, co se zastávalo kdysi, už se nehodí?

Částečným důvodem je nepochybně to, jak se měnila povaha, osobní názory a celkové rozpoložení těchto mužů. V našem konkrétním případě to platí dvojnásob, protože v letech 1942 až 1975 byla správa organizace velmi osobní záležitostí, která se točila kolem dvou mužů, Nathana Knorra a Freda Franze, který byl mužem číslo jedna při vytváření nauk svědků Jehovových.<sup>9</sup>

Pokud taková situace nastane, mnohé pak záleží na emocích a postojích a spíše než k vyrovnanému náhledu dochází pak k těžko předvídatelnému jednání. Jsem nicméně přesvědčen, že pro autoritářský přístup, který se projevuje v takovém měřítku jako ve Společnosti Strážná věž, musí existovat hlubší příčina. Tato příčina spočívá v neměnných vzorcích lidského chování, které se v dějinách opakují až s depresivní pravidelností. Jsou to vzorce chování, které se uplatňují ve skupině lidí, kteří opouštějí tradiční náboženství, přísahají na Bibli jako jediný a výlučný zdroj své budoucí cesty a říkají, že nebudou uznávat jinou autoritu než autoritu Bible. Ze skromných počátků se tyto skupiny rozrůstají do velkých náboženských celků, a jak dospívají, utvářejí svoji vlastní soustavu norem a nauk, svoji Pravdu. Touto soustavou pak nevyhnutelně začnou měřit, jak dalece duchovní jejich členové jsou. Ruku v ruce s tímto růstem se rozvíjí a upevňuje prosazování ústřední moci nad dřívějšími i novými členy, aby se dosáhlo toho, že se všichni podrobí naukám, které se postupně utvářejí. V některých extrémních případech nově seskupené vedení začne předepisovat, co se bude číst a studovat, o čem se smí mluvit, co se má učit a co se může a nesmí dělat. Poslední krok je logickým důsledkem: utvořená náboženská autorita začne nejenom dohlížet na to, aby všichni jednali podle pravidel, která v průběhu svého vývoje organizace utvořila, ale toho, kdo se nepodrobí, bez váhání také trestá. Kruh se uzavírá, původní ideály se ztrácejí, a skupina vykazuje stejné znaky jako má náboženství, ze kterého se oddělila. Mnohá současná náboženství prošla přesně tímto vývojem.

Důležitým předpokladem pro tento věčný koloběh je jeden z povahových rysů člověka, který i v prvním století přispěl ke zkáze křesťanského sboru a změnil toto bratrství lidí spojených láskou a vírou jen v několik podstatných nauk na systém církevní hierarchie, který od té doby ve společnosti zapustil hluboké kořeny. Pevně věřím, že jak dějiny, tak biblická zpráva dokládají, že tímto základem pro touhu ovládat druhé je náš sklon neustále chtít od druhých, aby se podřizovali naší vůli. Nepřekvapí nás tedy, že Ježíš Kristus své následovníky před tímto sklonem opětovně varoval.

<sup>9</sup> Jak uvádím v knize *Krise svědomí* (strana 87, poznámka pod čarou 15) odvolával se člen vedoucího sboru Karl Klein při několika příležitostech na zasedáních vedoucího sboru na Freda Franze jako na dlouholeté „orákulum“ organizace.

